

NARIADENIE KOMISIE (ES) č. 1882/2006**z 19. decembra 2006,****ktorým sa stanovujú metódy odberu vzoriek a analýzy na úradnú kontrolu hladiny dusičnanov
v určitých potravinách****(Text s významom pre EHP)**

KOMISIA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho spoločenstva,

so zreteľom na nariadenie (ES) č. 882/2004 Európskeho parlamentu a Rady zo dňa 29. apríla 2004 o úradných kontrolách uskutočňovaných s cieľom zabezpečiť overenie dodržiavania potravinového a krmivového práva a predpisov o zdraví zvierat a o starostlivosti o zvieratá⁽¹⁾ a najmä na jeho článok 11 ods. 4,

Keďže:

- (1) V nariadení Komisie (ES) č. 1881/2006 z 19. decembra 2006, ktorým sa stanovujú maximálne hladiny obsahu niektorých kontaminantov v potravinách⁽²⁾, sa stanovujú maximálne hladiny dusičnanov v špenáte, hlávkovom šaláte, ľadovom šaláte, v detskej potrave a spracovanej potrave na báze obilnín pre dojčatá a malé deti.
- (2) Odber vzoriek, ako aj postup prípravy vzoriek zohrávajú významnú úlohu pri určovaní hladiny dusičnanov.
- (3) Je potrebné určiť všeobecné kritériá, ktoré by mala metóda analýzy spĺňať, aby sa zabezpečilo, že kontrolné laboratóriá budú používať analytické metódy s porovnateľnou úrovňou spoľahlivosti.

(4) Čerstvý hlávkový šalát a špenát sú produkty, ktoré rýchlo podliehajú skaze a vo väčšine prípadov nie je možné stiahnuť zásielky tovaru, kým nie je k dispozícii výsledok rozboru úradnej kontroly. Z toho dôvodu môžu príslušné orgány považovať za vhodné a potrebné vykonať odber vzoriek na poli krátko pred zberom úrody.

(5) Opatrenia ustanovené v tomto nariadení sú v súlade so stanoviskom Stáleho výboru pre potravinový reťazec a zdravie zvierat,

PRIJALA TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Odber vzoriek, príprava vzoriek a analýzy na účely úradnej kontroly hladiny dusičnanov v potravinách uvedených v oddiele 1 prílohy k nariadeniu (ES) č. 1881/2006 sa vykonávajú v súlade s metódami stanovenými v prílohe k tomuto nariadeniu.

Článok 2

Toto nariadenie nadobúda účinnosť dvadsiatym dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Uplatňuje sa od 1. marca 2007.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli 19. decembra 2006

Za Komisiu
Markos KYPRIANOU
člen Komisie

⁽¹⁾ Ú. v. EÚ L 165, 30.4.2004, s. 1. Nariadenie zmenené a doplnené nariadením Komisie (ES) č. 776/2006 (Ú. v. EÚ L 136, 24.5.2006, s. 3).

⁽²⁾ Pozri stranu 5 tohto Úradného vestníka.

PRÍLOHA

METÓDY ODBERU VZORIEK, PRÍPRAVY VZORIEK A ANALÝZY NA ÚRADNÚ KONTROLU HLADÍN DUSIČNANOV V URČITÝCH POTRAVINÁCH**A. VŠEOBECNÉ USTANOVENIA**

Úradné kontroly sa vykonávajú v súlade s ustanoveniami nariadenia (ES) č. 882/2004. Všeobecné ustanovenia uvedené v ďalšom texte sa uplatňujú bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia nariadenia (ES) č. 882/2004.

A.1. Rozsah pôsobnosti

Vzorky určené na úradnú kontrolu hladiny dusičnanov v potravinách uvedené v oddiele 1 prílohy k nariadeniu (ES) č. 1881/2006 sa odoberajú v súlade s metódami stanovenými v tejto prílohe. Súhrnné vzorky, ktoré sa získali priamo z poľa, prípadne z dávky, sa teda považujú za reprezentatívne vzorky dávky.

Na základe hladín zistených v laboratórnych vzorkách sa ustanoví súlad.

A.2. Definície

Na účely tejto prílohy sa uplatňujú tieto definície:

- A.2.1. „Dávka“ znamená vyčísliteľné množstvo potravinárskych komodít, ktorých zber sa vykoná v rovnakom čase alebo ktoré sú dodané naraz a ktorých spoločné vlastnosti, ako pôvod, odroda, alebo pôdny druh na ploche, ktorej rozloha nepresahuje 2 hektáre, typ balenia, baliareň, odosielateľ tovaru, alebo označenie určil úradník.
- A.2.2. „Čiastková dávka“ znamená označenú časť veľkej dávky, ktorá bola označená na účely použitia metódy odberu vzorky na uvedenú označenú časť. Každá čiastková dávka musí byť fyzicky oddelená a identifikovateľná.
- A.2.3. „Prírastková vzorka, alebo jednotka“ znamená množstvo materiálu odobratého z jedného miesta v dávke alebo čiastkovej dávke. V tomto prípade môže ísť o jeden kus hlávkového šalátu, hlavičku špenátu alebo hrst mladých listov, prípadne jedno vrečko rezaných listov.
- A.2.4. „Súhrnná vzorka“ je vzorka získaná zmiešaním všetkých prírastkových vzoriek odobratých z dávky alebo čiastkovej dávky.
- A.2.5. „Laboratórna vzorka“ sa definuje ako vzorka určená pre laboratórium.
- A.2.6. „Pole“ znamená stanovenú plochu pozemku rovnakého typu pôdy a s rovnakým spôsobom obrábania, obsahujúce jednu odrodu hlávkového šalátu, alebo špenátu v tom istom štádiu rastu. Ako „pole“ je možné tiež označovať „dávku“ v metóde odberu vzoriek.
- A.2.7. „Krytá plocha“ sa definuje ako určitá plocha pozemku pokrytá skleníkom, alebo a fóliovým tunelom (plastový alebo polyetylénový tunel alebo skleníky), na ktorej sa nachádza jedna odroda hlávkového šalátu alebo špenátu v tom istom štádiu rastu, ktorej zber sa vykoná v rovnakom čase. „Dávku“ v metóde odberu vzoriek je možné tiež označovať ako „krytú plochu“.

A.3. Všeobecné ustanovenia**A.3.1. Personál**

Odber vzoriek vykonáva oprávnený personál, ktorý je určený členským štátom.

A.3.2. Materiál, ktorý je predmetom odberu vzorky

Z každej dávky, ktorá má byť preskúmaná, sa vzorky odoberajú samostatne. Rozsiahle dávky (t. j. dávky s hmotnosťou vyššou ako 30 ton alebo rozlohou väčšou ako 3 hektáre) musia byť rozdelené do čiastkových dávok, pri ktorých sa odber vzoriek realizuje oddelene.

A.3.3. Opatrenia, ktoré sa majú prijať

V priebehu odberu a prípravy vzoriek sa prijímajú opatrenia, ktoré zabránia akýmkoľvek zmenám, ktoré by ovplyvnili:

- obsah dusičnanov s nepriaznivým účinkom na analytické zisťovanie, prípadne by zapríčinili stratu reprezentatívnosti súhrnných vzoriek, napríklad prítomnosť pôdy na hlávkovom šaláte alebo špenáte počas prípravy vzorky,

— bezpečnosť alebo celistvosť dávky, ktorá je predmetom odberu.

Je tiež potrebné prijať všetky opatrenia, ktoré sú nutné na zabezpečenie bezpečnosti osôb odoberajúcich vzorky.

A.3.4. Prírastkové vzorky

Prírastkové vzorky sa v čo najväčšej možnej miere odoberajú z rôznych miest rozložených v celej dávke alebo čiastkovej dávke. Nedodržanie uvedeného postupu sa zaznamenáva zápisom, ako sa stanovuje v časti A.3.8. tejto prílohy I.

A.3.5. Príprava súhrnnej vzorky

Súhrnná vzorka sa získa kombináciou prírastkových vzoriek.

A.3.6. Duplikátne vzorky

Duplikátne vzorky na účely vymáhania, obrany a na referenčné účely sa odoberajú z homogenizovanej súhrnnej vzorky za predpokladu, že takýto postup nie je v rozpore s predpismi členských štátov, pokiaľ ide o práva prevádzkovateľa potravinárskeho podniku.

A.3.7. Balenie a preprava vzoriek

Každá vzorka sa vkladá do čistého inertného nepriehľadného vrečka z umelej hmoty, ktoré zabraňuje strate vlhkosti a poskytuje primeranú ochranu pred kontamináciou alebo poškodením.

Vzorka sa musí premiestniť do laboratória najneskôr 24 hodín po odbere vzoriek a počas prepravy je nutné udržiavať ju v chlade. Ak to nie je možné, vzorka sa do 24 hodín zmrazí a udržiava sa v zmrazenej forme (maximálne 6 týždňov).

Prijímajú sa všetky ďalšie nevyhnutné opatrenia zabraňujúce akejkoľvek zmene v zložení vzorky, ku ktorej by mohlo dôjsť počas prepravy alebo skladovania.

A.3.8. Pečatenie a označovanie vzoriek

Každá vzorka odobratá na účely úradného použitia sa zapečatí na mieste odberu vzorky a označí podľa predpisov členského štátu.

O každom odbere vzorky sa vedie záznam, ktorý umožní jednoznačnú identifikáciu každej dávky, a pracovník, ktorý vykonáva odber vzoriek, zaznamená odrodu, pestovateľa, metódu pestovania, dátum, miesto odberu, prevádzkovateľa potravinárskeho podniku zodpovedného za zásielku a iné dôležité informácie, ktoré by mohli byť pre analytika užitočné.

A.4. Rôzne druhy dávok

Potravinárske komodity sa môžu predávať nebalené alebo v nádobách vrátane vriec, vreciek a prepraviek alebo v samostatných maloobchodných obaloch. Postup odberu vzoriek sa môže uplatňovať na všetky rôzne formy, v ktorých sa tieto výrobky uvádzajú na trh.

B. METÓDY ODBERU VZORIEK

Pokiaľ je to možné, prírastkové vzorky by mali byť odobraté na rôznych miestach rozptýlených v dávke alebo čiastkovej dávke.

B.1. Odber vzoriek v poli

V prípade, že príslušný orgán považuje za potrebné vykonať odber vzoriek hlávkového šalátu alebo špenátu v poli, odber vzoriek musí byť vykonaný týmto spôsobom:

Odber prírastkových vzoriek nie je možné vykonať v oblastiach, ktoré sa nezdajú byť reprezentatívnymi v rámci poľa alebo v krytej ploche. Ak ide o oblasti s rôznymi druhmi pôdy, ktoré boli predmetom rôznych postupov obrábania pôdy, prípadne obsahujú zároveň rôzne odrody hlávkového šalátu alebo špenátu, alebo ktorých zber má byť vykonaný v rôznom čase, považujú sa za samostatné dávky alebo polia. Ak je pole väčšie ako 3 hektáre, je nutné rozdeliť ho do dvoch čiastkových dávok, z ktorých každá má rozlohu 2 hektáre a odber vzoriek z každej čiastkovej dávky je nutné realizovať samostatne.

Odber prírastkových vzoriek je nutné vykonať chôdzou v tvare písmena „W“, alebo „X“ na poli. Zber plodín z úzkych záhonov, alebo z krytej plochy je nutné uskutočniť podľa vzoru písmena „W“, alebo „X“ z niekoľkých záhonov a zhromaždiť do súhrnnej vzorky.

Rastliny je nutné rezať na úrovni zeme.

Vzorka predstavuje minimálne 10 rastlín, súhrnná vzorka 10 rastlín musí vážiť najmenej 1 kg. Na vzorku sa môžu zbierať len kusy predajnej veľkosti ⁽¹⁾. Z každého kusu je nutné odstrániť zeminu, vonkajšie nejedlé a poškodené listy.

B.2. Odber vzoriek špenátu, hlávkového šalátu, detskej potravy a spracovanej potravy na báze obilnín pre dojčatá a malé deti na trhu

Metódu odberu vzoriek je možné uplatniť na dávky s hmotnosťou menšou alebo rovnajúcou sa 25 tonám.

V prípade rozsiahlejších dávok (dávky > 30 ton) sa dávka rozdelí do čiastkových dávok s hmotnosťou 25 ton s podmienkou, že čiastkovú dávku je možné fyzicky rozdeliť. Vzhľadom na to, že nie je vždy možné stanoviť hmotnosť dávky tak, aby sa rovnala násobku 25 ton, môže hmotnosť čiastkovej dávky presahovať spomenutú hmotnosť, najviac však o 20 %. To znamená, že hmotnosť čiastkovej dávky sa môže pohybovať v rozmedzí 15 až 30 ton. V prípade, že dávka nie je alebo nemôže byť fyzicky rozdelená do čiastkových dávok, odber vzorky sa realizuje z dávky.

Hmotnosť súhrnnej vzorky musí byť najmenej 1 kg s výnimkou prípadov, v ktorých to nie je možné, napríklad, ak je vzorkou jedna hlávka alebo balenie.

Najnižší počet prírastkových vzoriek, ktoré sa majú odobrať z dávky, je uvedený v tabuľke 1.

Tabuľka 1

Najnižší počet prírastkových vzoriek na odber z dávky

Hmotnosť dávky (kg)	Najnižší počet prírastkových vzoriek na odber	Minimálna hmotnosť súhrnnej vzorky (kg)
< 50	3	1
50 až 500	5	1
> 500	10	1

Ak dávka pozostáva z jednotlivých balení, počet balení, ktorých odber sa vykoná na zostavenie súhrnnej dávky, je uvedený v tabuľke 2.

Tabuľka 2

Počet balení (prírastkových vzoriek), ktoré sa majú odobrať na zostavenie súhrnnej dávky, ak dávka pozostáva z jednotlivých balení

Počet balení, alebo kusov v dávke	Počet balení alebo kusov, ktorých odber je nutné vykonať	Minimálna hmotnosť súhrnnej vzorky (kg)
1 až 25	1 balenie alebo kus	1
26 až 100	cca 5 %, najmenej 2 balenia alebo kusy	1
> 100	cca 5 %, najviac 10 balení alebo kusov	1

⁽¹⁾ Predajná veľkosť šalátu, endíviu a eskariolu je stanovená v nariadení Komisie (ES) č. 1543/2001 z 27. júla 2001, ktorým sa stanovuje obchodná norma pre šaláty, endíviu a eskariolu (Ú. v. ES L 203, 28.7.2001, s. 9) zmenenom a doplnenom nariadením Komisie (ES) č. 6/2005 zo 4. januára 2005 (Ú. v. EÚ L 2, 5.1.2005, s. 3).

Odber každej vzorky, pri ktorej sa bude overovať súlad, sa vykonáva oddelene. V prípadoch, kedy by takýto spôsob odberu vzoriek viedol k neprijateľným komerčným dôsledkom vyplývajúcim z poškodenia dávky (z dôvodu formátu balenia, dopravného prostriedku atď.), je možné uplatniť alternatívnu metódu odberu vzoriek za predpokladu, že takouto metódou sa zabezpečí, že súhrnná vzorka dostatočne reprezentuje dávku, v ktorej bol realizovaný odber vzorky, a je v plnej miere opísaná a zdokumentovaná. Je vhodné, aby sa poloha, z ktorej sa bude realizovať odber vzorky, zvolila náhodne, avšak v prípadoch, v ktorých to je fyzicky neuskutočniteľné, sa vyberie náhodná poloha v dostupných častiach dávky.

B.3. Odber vzoriek na úrovni maloobchodu

Pokiaľ je to možné, odber vzoriek potravín na úrovni maloobchodu by mal byť realizovaný v súlade s ustanoveniami odberu vzoriek stanovenými v časti B.2.

Ak to nie je možné, môže sa využiť alternatívna metóda odberu vzoriek na úrovni maloobchodu za predpokladu, že takáto metóda zabezpečuje, že súhrnná vzorka dostatočne reprezentuje dávku, v ktorej bol vykonaný odber vzorky, a je v plnej miere opísaná a zdokumentovaná ⁽¹⁾.

B.4. Posudzovanie súladu dávky alebo čiastkovej dávky:

- schválenie, ak laboratórna vzorka vyhovuje najvyššej prípustnej hodnote s prihliadnutím na nepresnosť merania a korekciu na výťažnosť,
- odmietnutie, ak laboratórna vzorka jednoznačne prekračuje maximálny limit, pričom sa zohľadňuje korekcia na výťažnosť a nepresnosť merania (t. j. analytický výsledok upravený na výťažnosť mínus zvýšená nepresnosť merania sa využíva na posudzovanie súladu).

C. PRÍPRAVA VZORKY

1. Ak je to možné, v prípade odberu vzoriek čerstvej produkcie sa príprava vzoriek uskutoční v lehote do 24 hodín po odbere vzoriek. Ak to nie je možné, vzorka sa uchová v mrazenom stave (najviac 6 týždňov).
2. Z jednotlivých kusov sa odstráni zemina, silne znečistené a iné vonkajšie nejdle a poškodené listy. Omývanie vzoriek nie je prípustné, keďže obsah dusičnanov sa môže omývaním vzoriek znížiť.
3. Kompletná vzorka sa homogenizuje (pridanie známeho objemu vody je dobrovoľné). V závislosti od veľkosti využívaného miešača/macerátora/ sekacieho prístroja je na účely homogenizácie možné kombinovať jeden alebo niekoľko kusov. Miešanie je možné uľahčiť zmrazením a nakrájaním kusov pred realizáciou homogenizácie. Musí sa preukázať, že použitým postupom homogenizácie sa dosiahne úplná homogenizácia. Dôkladná homogenizácia je nevyhnutná na maximálne získanie a obnovenie dusičnanu. So vzorkami sa zaobchádza rovnakým spôsobom bez ohľadu na to, či boli získané z poľa alebo z maloobchodu.
4. Na analýzu sa vykoná odber jednej alebo niekoľkých analytických vzoriek z kombinovaných kašovitých zmesí.

D. METÓDA ANALÝZY, NAHLASOVANIE VÝSLEDKOV A POŽIADAVKY LABORATÓRNEJ KONTROLY

D.1. Definície

Na účely tejto prílohy sa uplatňujú tieto definície:

r = opakovateľnosť, hodnota, pod úrovňou ktorej možno predpokladať, že absolútny rozdiel medzi dvoma samostatnými výsledkami skúšky získanými pri podmienkach opakovateľnosti (t. j. rovnaká vzorka, rovnaký prevádzkovateľ, rovnaký prístroj, rovnaké laboratórium a krátky časový interval) sa nachádza v rámci určitej pravdepodobnosti (obvykle 95 %), a preto $r = 2,8 \times s_r$.

s_r = štandardná odchýlka vypočítaná z výsledkov získaných pri podmienkach opakovateľnosti.

⁽¹⁾ Ak je dávka určená na odber taká malá, že nie je možné získať súhrnnú vzorku s hmotnosťou 1 kg, hmotnosť súhrnnej vzorky môže byť menšia ako 1 kg. Aj v prípade odberu vzoriek zo spracovanej potravy na báze obilnín a potravy pre dojčatá a malé deti môže mať súhrnná vzorka hmotnosť 0,5 kg.

RSD_r = relatívna smerodajná odchýlka vypočítaná z výsledkov generovaných pri podmienkach opakovateľnosti $[(s_r / \bar{x}) \times 100]$.

R = reprodukovateľnosť, hodnota, pod úrovňou ktorej možno predpokladať, že absolútny rozdiel medzi samostatnými výsledkami skúšky získanými pri podmienkach reprodukovateľnosti, t. j. rovnaký materiál získaný prevádzkovateľmi v rôznych laboratóriách za použitia normalizovanej metódy testovania, sa nachádza v rámci určitej pravdepodobnosti (obvykle 95 %); $R = 2,8 \times s_R$.

s_R = štandardná odchýlka vypočítaná z výsledkov získaných za podmienok reprodukovateľnosti.

RSD_R = relatívna štandardná odchýlka vypočítaná z výsledkov generovaných za podmienok reprodukovateľnosti $[(s_R / \bar{x}) \times 100]$.

D.2. Všeobecné požiadavky

Metódy analýzy použité na účely kontroly potravín musia byť v súlade s ustanoveniami týkajúcimi sa položiek 1 a 2 prílohy III k nariadeniu (ES) č. 882/2004.

D.3. Osobitné požiadavky

D.3.1. Postup extrakcie

Zvýšenú pozornosť je nutné venovať uplatňovanému postupu extrakcie. Niekoľko postupov extrakcie preukázalo zaručenú účinnosť dusičnanov, ako metóda extrakcie teplou vodou alebo metanolom/vodou (30/70). Extrakciu studenou vodou je možné využívať len ak sú analytické vzorky pred extrakciou vzorky zmrazené.

D.3.2. Kritériá účinnosti

V tejto tabuľke sú uvedené špecifické kritériá pre metódy analýzy, ktoré sa využívajú pri monitorovaní hladín dusičnanov:

Kritérium	Rozsah koncentrácie	Odporúčaná hodnota	Najvyššia prípustná hodnota
Výťažnosť	< 500 mg/kg	60 – 120 %	
	≥ 500 mg/kg	90 – 110 %	
Presná RSD_R	úplný	odvodená z Horwitzovej rovnice	dvojnásobok hodnoty odvodené z Horwitzovej rovnice

Presnú RSD_r je možné vypočítavať ako 0,66 násobok presnej RSD_R pri požadovanej koncentrácii.

Poznámky ku kritériám výkonu

— Rozsah koncentrácie sa neuvádza, keďže presné hodnoty sa počítajú pri požadovanej koncentrácii.

— Presné hodnoty sa vypočítajú z Horwitzovej rovnice, t. j.:

$$RSD_R = 2^{(1-0,5 \log C)}$$

kde:

— RSD_R je relatívna štandardná odchýlka vypočítaná z výsledkov generovaných za podmienok reprodukovateľnosti $[(s_R / \bar{x}) \times 100]$

— C je koncentračný pomer (t. j. 1 = 100g/100g, 0,001 = 1 000 mg/kg)

D.4. Nahlasovanie výsledkov, odhad nepresnosti merania a výpočet hodnoty výťažnosti ⁽¹⁾

Analytický výsledok sa oznamuje ako upravený alebo neupravený na výťažnosť. Je nutné oznámiť spôsob nahlasovania a úroveň výťažnosti. Analytický výsledok upravený na výťažnosť sa využíva na kontrolu súladu.

Analytický výsledok sa oznamuje ako $x \pm U$, kde x je analytický výsledok a U je rozšírená nepresnosť merania.

U je rozšírená nepresnosť merania s využitím faktora krytia 2, ktorý poskytuje úroveň spoľahlivosti cca 95 %.

Súčasnú pravidlá výkladu analytického výsledku so zreteľom na schválenie alebo odmietnutie dávky sa uplatňujú na analytický výsledok získaný na vzorke určenej na úradnú kontrolu. V prípade analýzy na účely obhajoby alebo znaleckého posudku sa uplatňujú pravidlá členského štátu.

D.5. Laboratórne normy kvality

Laboratórium musí spĺňať podmienky určené ustanovením článku 12 nariadenia (ES) č. 882/2004.

⁽¹⁾ Podrobnosti postupov odhadu nepresností merania a postupov odhadu vyťažnosti nájdete v dokumente Správa o vzťahu medzi analytickými výsledkami, nepresnosťami merania, hodnotami vyťažnosti a ustanoveniami právnej úpravy EÚ o potravinách a krmivách na stránke: http://ec.europa.eu.int/comm/food/food/chemicalsafety/contaminants/report-sampling_analysis_2004_en.pdf